

Bjarne Kallis /skl ym.: Lakialoite laiksi tuloverolain 53 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Hallitus on esittänyt vuoden 1999 budjettivelakeihin liittyen, että elinkeinotoimintaan tai maatalouteen liittyvän takausvelan korko säädettäisiin vähennyskelpoiseksi (HE 129/1998 vp). Uudistus laajentaisi tuloverolain (535/1982) korkovähennysjärjestelmää, jonka mukaan vain omasta velasta maksetut korot ovat olleet vähennyskelpoisia. Laajennus koskisi vain elinkeinotoimintaan tai maatalouteen liittyvää korkoa.

Takausvelallisten verotuksessa on myös merkittävä käytännön epäkohta, joka liittyy luovutusvoittoverotukseen silloin, kun pantinhaltija on realisoinut vakuuden. Vaikka vakuuden kuten liikehuoneiston tai osakkeiden luovutuksesta koko rahamäärä menee omistajan sijasta pantinhaltijalle eli yleensä pankille, oikeuskäytäntö on vakiintumassa sen suuntaiseksi, että omistajaa verotetaan luovutusvoitosta, vaikka pantinhaltija käyttää kauppahinnan kokonaan kolmannen henkilön velan maksuun.

Vakuuden antanut takausvelallinen joutuu siten maksamaan veroa 28 prosenttia lasketusta luovutusvoitosta, vaikka hän ei saa itselleen lainkaan pääomaa eikä hänen oma varallisuutensa lisäännä (näin esim. KHO 1996/1641 ja 1872). Tulkintaa on perusteltu lähinnä sillä, että TVL:ssa ovat vähennyskelpoisia vain tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuneet menot, eivät sen sijaan menetykset kuten EVL:ssa. Menetysten vähennysoikeus on käytännössä voitu myöntää lähinnä jos menetys on liittynyt omaan tulonhankkimistoimintaan (esim. KHO 1996/2979). Varsinaiset luovutustappiot voidaan puolestaan TVL:n 50 §:n nojalla vähentää, jos myyjällä on samana tai kolmena seuraavana

vuonna muita luovutusvoittoja, joista tappio voidaan vähentää, koska vastaava myyntivoitto on verovapaa.

Oikeuskäytännön kehittymisestä nykyisenlaiseksi on ollut sen verran epävarmuutta, että esimerkiksi KHO:ssa ensimmäinen ratkaisu oli äänestyspäättös ja toisessa myös valtionasiamies esitti valitusta hyväksyttäväksi sillä perusteella, että takaaja ei saanut tuloa itselleen eivätkä myöskään hänen omat velkansa myynnin johdosta olleet vähentyneet.

Luovutusvoitosta verottaminen silloin, kun takaaja ei ole saanut osakaahan pääomasta itselleen, on takaajan kannalta kohtuuton. Käytännössä takausvelallinen joutuu usein ottamaan velkaa veronmaksuun, koska hänen oma varallisuutensa ei ole myynnin yhteydessä lisääntynyt. Kohtuullistettaessa takaajien korkovähennysoikeutta tulisi siksi korjata myös takaajien luovutusvoittoverokohtelu, silloin kun takaaja on menettänyt koko pantin myyntitulon pantinhaltijalle. Kohtuullistamisen tulisi koskea kaikkien eikä vain elinkeinotoimintaan tai maatalouteen liittyvien lainojen takauksia. Omaisuuden luovutusvoittoa ei siten tulisi verottaa, kun tulo on syntynyt takauksittomuksen nojalla tapahtuneesta omaisuuden myynnistä toisen henkilön velkojen suorittamiseksi eikä omistaja ole saanut luovutuksesta tuloa itselleen tai hänen omat velkansa eivät ole luovutuksen johdosta vastaavalta osin vähentyneet.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki**tuloverolain 53 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 53 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1465/1994, uusi 8 kohta seuraavasti:

53 §

Eräät verovapaat pääomatulot

Veronalaista tuloa ei ole:

8) Omaisuuden luovutusvoitto ei ole veronalaista tuloa siltä osin kuin tulo on syntynyt takuussitoumuksen nojalla tapahtuneesta omaisuu-

den myynnistä toisen henkilön velkojen suorittamiseksi eikä omistaja ole saanut luovutuksesta tuloa itselleen tai hänen omat velkansa eivät ole luovutuksen johdosta vastaavalta osin vähentyneet.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta _____.

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 1998

Bjarne Kallis /skl

Olavi Ala-Nissilä /kesk

Mauri Pekkarinen /kesk